

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

חברת הביטוח התנדבה לשלם ולא תשופה על-ידי המוביל הימי

עו"ד גיל נדל, עו"ד דייב זייתון, אור לבארד

במאמר זה נעסוק בהחלטת בית המשפט השלום בתל אביב, בתביעתה של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") כנגד בעלים רשומים של אונייה, להחזר פיצויים ששולמו לחברת אבן קיסר שדות ים (להלן: "היבואן") המבוטחת מטעמה בגין מטען קוורץ אשר לא הגיע ליעדו.

עובדות המקרה

בחודש אוגוסט 2011 רכש היבואן דרך ספק בטורקיה קוורץ במשקל 3,300 טון ועבורו שילם 231,000 דולר. בסוף אותו החודש הועמס המטען על האונייה "CHRONIS" כשהוא שלם ותקין בטורקיה והאונייה החלה את דרכה אל ישראל.

מספר ימים לאחר תחילת ההפלגה עגנה האונייה בקפריסין בשל תקלה במנוע האונייה. נציג האונייה הודיע כי האונייה לא תשלים את מסעה והמטען יוחזר בשלמותו לטורקיה. בעקבות המקרה, זיכה הספק הטורקי את היבואן בסכום אותו שילם על המטען וחייבו בהוצאות החזר המטען לטורקיה על סך 146,676 דולרים. לאחר שהגיעו הצדדים להבנות, הסכימה חברת הביטוח לשלם פיצויים ליבואן על סך 77,925 דולרים המהווים כ-54% מחשבונית הוצאות הספק. את תשלום הפיצויים ליבואן החליטה חברת הביטוח לתבוע מבעלי האונייה.

טענות הצדדים

לטענת חברת הביטוח, פוליסת הביטוח אותה רכש היבואן מכסה את הובלת המטען מטורקיה לישראל. מדובר בביטוח "כל הסיכונים" ובהתאם לכך הנזקים אשר נגרמו ליבואן, לרבות אי קבלת המטען ותשלום הוצאות הספק הם מסוג "אובדן כללי להלכה".

כמו כן, טענה חברת הביטוח, כי תשלום הוצאות הספק כפי שעשה היבואן נעשו בהתאם לחובותיו להקטנת נזק ומתוך ניסיון למנוע אובדן מלא של המטען.

עוד הוסיפה חברת הביטוח לטעון, כי הטענה שתשלום חברת הביטוח נעשה שלא לפי תנאי הפוליסה היא חסרת שחר, שכן חברת הביטוח לא פועלת באופן התנדבותי ובנוסף לכך חברת הביטוח שילמה לבסוף רק מחצית מן הסכום אותו שילם היבואן.

לבסוף, טענה חברת הביטוח כי על בעלי האונייה מוטלת האחריות בגין אובדן המטען והוצאות הספק, זאת משום שאובדן המטען נגרם בשל תקלות במנוע האונייה, דבר המלמד על אי כישרות האונייה ואי מילוי חובתם של בעלי האונייה לפי כללי האג הקובעים כי על בעל האונייה לעשות את הדרוש כדי שכלי השייט יהיה ראוי להפלגה.

לטענת בעלי האונייה, תשלום הוצאות הספק לא מכוסים במסגרת פוליסת הביטוח, שכן לא נגרם כל נזק למטען. נוסף על כך טענו בעלי האונייה כי היבואן איבד את זכותו על המטען מאחר וקיבל זיכוי מלא בגינו.

עוד טענו בעלי האונייה, כי דו"ח השמאי שהוצג כראייה במסגרת התביעה חסר משמעות בשל הימנעות השמאי מלהגיע לדיון ולמסור עדות ויתרה מזאת, השמאי בדק את המטען האונייה רק כעבור חצי שנה לאחר תחילת ההובלה ולאחר שהמטען התערבב עם מטענים נוספים.

בנוסף לטענות אלו, הכחישו בעלי האונייה את אחריותם להובלת המטען. לטענתם, הם מוסד פיננסי אשר נתן מימון לרכישת האונייה ובשל החוק הטורקי נדרשו להירשם כבעלי האונייה. יחד עם זאת, הרישום הינו פורמלי בלבד ולכן לאור החוק הישראלי, הקובע כי הנושא באחריות לנזקים הנגרמים על-ידי אונייה הוא המוביל ולא הבעלים, אין לחייבם בתשלום הוצאות הספק.

דיון משפטי

בית המשפט דן בסוג הפוליסה אותה רכש היבואן. לדבריו, מדובר בפוליסה מסוג "כל הסיכונים" שהינו ביטוח המכסה כל אובדן ונזק למטען האונייה, למעט מקרים בהם מדובר במטענים משומשים מוחזרים או לא ארוזים, אז חלים תנאים אחרים. המטען הובל כשהוא בתפזורת, אולם לפי בית המשפט אין לראותו כמטען שנפתח מאריותו המקורית.

בית המשפט קבע כי סיכון של אי מסירת המטען מצוי במתחם הסיכונים המכוסים במסגרת פוליסת הביטוח ככישלון המוביל או המופקד על האונייה, אך יחד עם זאת הדגיש כי היבואן קיבל זיכוי מלא בגין המטען.

כמו כן, קבע בית המשפט כי חברת הביטוח לא הצליחה להוכיח שתשלום הוצאות הספק על-ידי היבואן, נעשה במסגרת ניסיונה להקטין את הנזק ואת התשלום בו תידרש חברת הביטוח לשאת.

בית המשפט אף קבע כי על-פי העדויות שנמסרו במהלך המשפט, חברת הביטוח כשלה בהוכחה כי תשלום הפיצויים ששולמו ליבואן, שולמו בגין תשלומים שבוצעו בפועל לספק. לעניין זה, ציין בית המשפט כי קיימת חזקה לפיה חברת הביטוח לא מעבירה כספים באופן התנדבותי אך חזקה זו ניתן לסתירה, וכי לא מן הנמנע שחברת הביטוח שילמה סכומים אלו ליבואן במסגרת הבנות עם "לקוח ותיק ואהוב".

בית המשפט דחה את תביעתה של חברת הביטוח וחייבה בתשלום הוצאות בסך 25,000 ₪.

תא (ת"א) 8860-02-13 **מנורה מבטחים ביטוח בע"מ נ' YAPI KREDI FINANSAL KIRALAM**, ניתן ביום 27 בדצמבר 2018 לפני כבוד השופטת אפרת בוסני.

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.